

Philips gaat vertrekhal 2 van Schiphol verlichten zonder een lamp te verkopen.

‘Circulaire economie vereist een systeemverandering’, zegt Michel Schuurman van MVO Nederland in Utrecht. ‘Koplopers daarin werken niet per se vanuit een duurzaamheidsperspectief. Zij willen meer economische waarde creëren door producten zo te ontwikkelen en in de markt te zetten — onder meer door leaseconstructies — dat zij eigenaar blijven van de grondstoffen. Het gevolg is een duurzaam model en minder ecologische last.’

Een belangrijke drijfveer op dit moment voor bedrijven om aan een circulaire economie mee te doen, is vooral het risico elimineren van prijsvolatiliteit op de grondstoffenmarkt. Schuurman: ‘Dat bleek vorige week maar weer tijdens een bijeenkomst van ons “grotebedrijvennetwerk”. Philips heeft net een overeenkomst gesloten met Schiphol om Vertrekhal 2 in te gaan richten volgens het concept product-dienstcombinatie. Er wordt geen lamp verkocht, maar ze gaan verlichting leveren. Tijdens bespreking van die case bleek dat Philips de controle wil blijven houden over het eigen product — en dus de eigen grondstoffen — en een veel intiemere relatie nastreeft met de klant. ‘Dus niet een lamp verkopen en klaar, maar partners blijven.’

Dat een circulaire economie bedrijven geen windeieren legt, blijkt uit recente berekeningen van de consultants van McKinsey: de potentiële nettowaardecreatie voor de Europese Unie bedraagt € 550 mrd per jaar. ‘Een waanzinnig bedrag, dat puur is uitgedrukt als equivalent van vermeden nieuwe grondstofinkoop’, zegt Schuurman. ‘Ik was zelf betrokken bij het TNO-rapport voor Nederland, we kwamen uit op netto € 7,3 mrd. Het feit dat bedrijven een gezonde marge maken omdat zij jarenlang onderhoudsdiensten leveren, zit er nog niet eens bij.’

Het merendeel van die € 550 mrd kan worden gerealiseerd in Zuid-Europese landen. Schuurman: ‘In Nederland is al veel bereikt. Wij storten weinig, recyclen relatief veel — wereldwijd staan we in de top vier. Ons voordeel, dankzij het poldermodel, is dat we heel goed in coalities kunnen werken. Er moet vertrouwen zijn, je kan het niet alleen doen in circulaire economie.’

GRONDSTOFFEN HERGEBRUIK

‘We brengen geen afval naar de vuilstort’

HENK SNYDERS

Tapijtgigant Interface wil binnen vijf jaar zijn ecologische voetafdruk tot nul reduceren
Scherpenzeel

Multinational Interface wil over vijf jaar met zijn productie van tapijttegels in het geheel geen impact meer hebben op onze planeet. Of een volledig ‘circulaire’ productie — zonder verspilling van grondstoffen — inderdaad een haalbare zaak is, moet nog blijken.

Ton van Keken, directeur operations bij Interface Europa in Scherpenzeel: ‘We benutten onze inkoopmacht door bij onze toeleveranciers heel expliciet te maken dat producten

aan onze eisen moeten voldoen. En we hebben een inspirerende rol bij onze afnemers in de zakelijke markt door duurzame concepten aan te bieden. Het feit dat wij producten terugnemen en hergebruiken — al dan niet in leasevorm — is voor bedrijven reden om ons de opdracht te gunnen.'

Dat 'doing well by doing good' (zakelijk succes door het goede te doen) mogelijk is, blijkt uit het feit dat Interface met 3500 werknemers, \$ 1 mrd omzet, \$ 75 mln bedrijfsresultaat en \$ 25 mln nettoresultaat wereldmarktleider is in de productie van tapijttegels. Het hoofdkantoor zetelt in Atlanta en de onderneming noteert op dit moment \$ 22,16 aan de Nasdaq, vergeleken met --1 januari een koerssprong van ruim 35%. De vestiging in Scherpenzeel heeft 350 werknemers en produceert dit jaar 14 miljoen m² tapijt.

Tot midden jaren negentig was Interface een aardolieverslindend bedrijf, onder meer door toepassing van nylon, dat wordt gemaakt met stoffen die uit aardolie zijn gewonnen. Geïnspireerd door de ideeën van milieuactivist en ondernemer Paul Hawken openbaarde zich voor Ray Anderson, de oprichter van Interface, een 'totaal ander wereldbeeld'. Hij wilde een cyclisch systeem nastreven geïnspireerd op de natuur, waar afval van planten door andere organismen als voedsel wordt gebruikt. 'In een gezond milieu keert alles weer terug naar waar het begon, in een nieuwe generatie planten.' Anderson lanceerde daarom 'Mission Zero', met 2020 als 'doeljaar' waarin de ecologische voetafdruk van Interface nul moet zijn.

Van Keken: 'Zo'n doelstelling dwingt je tot radicaal innoveren, want met bestaande technieken is dit niet haalbaar.' Hij noemt een paar voorbeelden van innovaties die zeer recentelijk zijn gelanceerd. 'Om een bepaald type tapijttegel te maken, wordt nu garen in doek genaaid, dat verankerd wordt met een latexlaag waar een rug tegenaan wordt gemaakt. Dankzij een fusietechniek, die we "modular fusion" noemen, zijn we erin geslaagd voor het tapijttype "Microsfera" de latexlaag volledig te elimineren. Hierdoor kunnen we de CO₂-uitstoot van die tapijttegel voor z'n gehele levensduur terugbrengen tot 3 kilo per vierkante meter. Dat is de helft minder dan de duurzaamste tapijttegel die nu wordt geproduceerd, en 75% minder dan de productie in 1996 toen de CO₂-uitstoot per vierkante meter nog 12 kilo bedroeg.'

Voor producten die niet zonder een latexlaag kunnen, gebruikt Interface zo veel mogelijk gerecycled materiaal. Van Keken: 'Uit afgedankte autoruiten halen we polyvinylbutyral (pvb). Zo'n ruit bestaat namelijk uit twee glasplaten, waartussen die kunststof wordt aangebracht, zodat bij een breuk de ruit niet versplintert. Met onze partners zijn we erin geslaagd pvb tot een bruikbare grondstof om te toveren die we voor onze tapijtproductie kunnen gebruiken, zodat de komende jaren de gemiddelde gerecyclede inhoud van onze tapijt-tegels stijgt van nu 45% naar straks 66%.'

Michel Schuurman, programmamanager circulaire economie bij MVO Nederland, beaamt dat Interface in Nederland als exponent geldt van een circulaire economie. Hij noemt als voorbeeld 'Net-Works', waarvoor de lokale bevolking op de Filipijnen en in de kustgebieden van India tegen betaling visnetten verzamelt, die er overal rondzwerven, met als resultaat dat het milieu in die gebieden minder wordt belast, het armste deel van de bevolking een bron van inkomsten heeft en Interface het nylon als grondstof kan gebruiken voor tapijttegels.

Resteert de vraag of het doel van 'Mission Zero' in 2020 inderdaad een haalbare kaart is. Van Keken: 'De absolute nul, fysiek per vierkante meter tapijt, dat zullen we over vijf jaar niet bereikt hebben, voor zover dat al kan. Maar als je onze positieve invloed op onze omgeving mee in beschouwing neemt, dan heb ik er vertrouwen in dat we het wel halen. Vergeleken met 1996, toen we nog volledig afhankelijk waren van "virgin" (maagdelijke) basisproducten, hebben we grote stappen gemaakt. Ook hebben we veel bereikt in onze fabriek: er gaat geen afval naar de vuilstort, waterverbruik zit in een gesloten systeem en we gebruiken volledig groene energie. Dat alles geeft ons recht van spreken.'